

ACC. N:R M. 8827:1-4.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: J. Aug. Persson

Härad: Båra

Adress: St. Gråbr. gat. 13, Lund

Socken: Mölleberga, Burlöv

Berättat av: Densamme ö. h. ^{mor}

Uppteckningsår: 1943

Född år 1874 i Malmö

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Engelskt inflytande på svenskt jordbruk.

L.u.F. 45.

Skriv endast på denna sida!

Som var på frägnofornläret (af den 2/2. 1913.)

Frågäende det engelska inflytandet på svenskt jordbruk så kan jag inte riktigt säga när det började, men så mycket vett jag ändå och minnes från 1880-talet att engelska plogar var redan i bruk här i Skåne då, och hade blivit varit kanske på 1870-talet också, jag såg dem endast i Malmötrakten, men varifrån vältältnen kom vet jag inte om de var engelska eller svenska, gjorda efter engelsk modell, det tog man ju inte reda på, plogarna gjordes i allmänhet af bysmederna, vältarna var ju af bjutgods, men på vissa håll gjorde smederna dessa själva, men de var ej hela där, utom lik en rest, med öppning, eller s. k. restplogvältar.

I min mors ungdom hade de aldrig sett engelska plogar, hon var ju född 1837, utan där hade de träplogar med trävält som var belagd med järnplåt, men den vilddåligt släpper jorden på vissa ställen.

Svar på frä-
gesformuläret
af 2/2 1943.
Sid. 2.

Då hade de vanligtvis två par dragare för ockrån, därför att den gick så tungt, ofta ett par hästar före och ett par stutar efter dessa.

Men man får talade om att när han gick i skolan 1810 eller 1812 så var där en engelsman som var lärare i Mälleberga, det var när skolorna gick omkring hos bönderna, han hette Wittlock, och var en från Eng-land, rymd majestätsförbrytare som blefvit dömd till döden men lyckades rymma en natt, och landsteg i Frankrike, och kom sedan hit till Sverige, och blef till sist skollärare i Mälleberga.

Denne Wittlock kritiserade skarpt det svenska lantbruket och i all synnerhet deras primitiva redskap i allmänhet, och särskilt deras dåliga, och som han sade helt odugliga träplogar som det behöfdes två par dragare för, en särskild kårepåg.

Om han rådde svenskarne till att skaffa engelska plogar vet jag inte, men de kommo ju i bruk långt senare.

Svar på frå-
goformelläret
af 2/2 1943.
Sid. 3.

Ringvältar och kambridjevältar kommo möjligen i bruk samtidigt med de engelska plogarna, det är nog en engelsk uppfinning det också det tror jag, de minnas jag sedan 1880-talet.

När de engelska jordbruksmetoderna beträffar så har jag ej hört något om dem, men att de vara långt före våra, som min morfar sade att Wittlock har berättade om, och helt förvånade sig öfver när han kom hit.

När odlingen beträffar så känner jag ej till mycket af de engelska värtarna, men att de odlade raps och turnips sedan på 1840-talet på vissa håll i Skåne det har jag hört om, men ej sett det för än på senare år, i Malmö-trakten, i synnerhet på Blnarp.

När vordisning med tegelrör beträffar så tror jag nog att den började på 1870-talet eller för kanske, det har dä varit så länge jag kan minnas.

Namnet jordbränning har jag aldrig hört för, det måste vara nytt, när de brände gräskötter, så sade de att de brände
svär.

De Hjörnsvärdiska redskapen har jag aldrig hört
omtalad, men väl en baron Hjörnsvärd som sålde bå-
de Torup och Stönnehalm till den gamla baron Coyett
år 1812, men om han var någon, var någon föregångman
på jordbrukets område i likhet med Macheden eller
Nätthart, vet jag inte alls, men det kan ju vara möjligt.

Och inte det jag om eller har hört heller om någon engel-
man på det område.

Om det "farm" har nog engelsk eller amerikansk stamort,
det vet jag ej någon som uttalat här är en hemvändan-
de svensk-amerikanare, och jag tror inte, att några gårdor namn
här i Skåne som slutar på "farm", kanske inte ens i hela
Sverige håller, det kallas helt hemman, halft, eller fjör-
dedels, eller åttandedels hemman.

En åttandedelsbonde var ej högt aktad af de som hade ett
helt hemman, men hur stor areal de respektive hemmanen
skulle ha i mantal, det har jag glömt.

Skrendet betalades för med en natura.

L. u. F. 45.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSvar på
frågorsme
läket af
2/2 1943.

Sid. 4.